

**Samarbeidsavtale mellom Vest-Agder-museet IKS og
Vest-Agder fylkeskommune**

2015 - 2017

1. Avtalen – parter

Avtalen inngås mellom Vest-Agder-museet og Vest-Agder fylkeskommune. Avtalen gjelder for tre år (2015-2017), men kan justeres årlig.

Målsetningene i avtalen forutsetter bevilgninger i tråd med redegjørelsen nedenfor. Budsjettene vedtas årlig som ledd i fylkeskommunens ordinære budsjettprosess. Representantskapet i Vest-Agder-museet vedtar sitt budsjett etter innstilling fra styret.

Vest-Agder-museet IKS er Sørlandets største museum. Dette gjør at kontaktpunktene mellom fylkeskommunen og museet er mange – og i forhold til flere ulike avdelinger/deler av institusjonene. Denne avtalen skal danne et helhetlig bilde av de samlede samarbeidsrelasjonene, samt hvilke overordnede prioriteringer fylkeskommunen og museet er enige om.

2. Grunnlag

Virksomheten skal utføres i henhold til gjeldene lover og forskrifter, retningslinjer, samt regler og andre bestemmelser som regulerer virksomheten.

De samlede midler som er stilt til rådighet gjennom denne avtalen skal utnyttes i samsvar med denne avtalen og intensjonene i denne.

Tilskuddet utbetales i forlengelse av fylkeskommunens budsjettbehandling.

Vest-Agder-museet IKS er selv ansvarlig for budsjettering og for driftsresultatet for den aktivitet institusjonen driver.

Fylkeskommunen kan kreve hele eller deler av tilskudd som er ytt i henhold til denne avtalen tilbake, dersom avtalen misligholdes.

3. Rapporteringsrutiner

Vest-Agder-museet IKS sender årlig situasjonsrapporter til Vest-Agder fylkeskommune, og vil på oppfordring følge opp med mellomliggende rapporteringer.

Situasjonsrapporteringen innbefatter museets årsmelding, inkludert revisorgodkjent regnskap. Frist for årsrapport og regnskap er 1. mai. I tillegg sender museet et årlig notat på arbeidet gjort innenfor avtalens satsingsområder. Fristen for notatet er 1. april.

Vest-Agder-museet IKS og Vest-Agder fylkeskommune vil ha en løpende dialog innen områdene strategi og utviklingsarbeid.

- Vest-Agder fylkeskommune vil kalle inn til et statusmøte. Møtet avvikles i april/mai.
- Vest-Agder-museet IKS vil kalle inn til et statusmøte som holdes sammen med styret i museet. Møtet avvikles i september/oktober.

Forhold som er av en slik art at de vil kunne medføre at en eller flere deler av denne avtalen ikke vil bli oppfylt, skal meddeles den andre parten umiddelbart.

4. Forankring og mål

Samarbeidsavtalen er forankret i fylkeskommunens planverk:

- Regionplan Agder 2020
- Strategisk handlingsplan for museumssektoren 2012-2020
- Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand (Fylkestingssak 19/14)
- Kulturarv 2020 – strategi for kulturminnefeltet (Fylkestingssak 20/14)

Samarbeidsavtalen er forankret i Vest-Agder-museets planverk:

- Strategisk plan for Vest-Agder-museet 2015-2019

5. Bakgrunn

Vest-Agder-museet IKS ble etablert i 2007 og er eid av kommunene i Vest-Agder, samt Vest-Agder fylkeskommune. Museet forvalter flere kommunalt eide museumssamlinger, samt samlinger eid av flere stiftelser. Det er inngått egne samarbeidsavtaler med disse om drift og forvaltning.

Vest-Agder-museet forvalter et bredt spekter av kulturminner, fra friluftsmuseer og bymuseer, til teknisk industrielle kulturminner. Museet har en bredt sammensatt kompetanse og skal fungere som rådgiver for fylkeskommunen i museumsrelaterte spørsmål.

Som ledd i arbeidet med å spisse museets arbeid, har Vest-Agder-museet definert fem faglige satsingsområder de neste årene:

- De konsoliderte museenes og besøksmålenes egenhistorie/lokalhistorie.
- Militærhistorie, med særlig fokus på kystfort og kaldkrigsanlegg.
- Maritim historie, med særlig fokus på plastbåtenes historie og på kontakten over Skagerak.
- Industrihistorie, med særlig fokus på plastbåt og på nisjeindustri. I tillegg skal museet dokumentere sentrale industribedrifter som legges ned.
- Bygningsvern og byggeskikk.

6. Økonomisk grunnlag

I 2015 yter Vest-Agder fylkeskommune et ordinært driftstilskudd på kr 8 650 000 til Vest-Agder-museet IKS. En fortsatt drift på dagens nivå, forutsetter at dette tilskuddet indeksreguleres i tråd med lønns- og prisvekst.

I 2015 yter i tillegg fylkeskommunen kr 2 000 00,- i tilskudd til museumsrettet arbeid hvor Vest-Agder-museet er hovedansvarlig:

- Museumsutviklingen Kristiansand, Oddeøya og Bredalsholmen	kr 500 000
- Museumsutvikling Setesdalsbanen, oppgradering av infrastruktur ¹	kr 250 000
- Bygningsvern, istandsetting av museets egne bygg og kurs for håndverkere	kr 400 000
- Bygningsvern, dendrokronologisk forskningsprosjekt	kr 300 000
- Ubemannede museer og kommunenes kulturhistoriske steder	kr 250 000
- Kulturhistoriske publikasjoner	kr 200 000
- Museumsutvikling Lista, økt magasinplass	Kr 100 000

Tiltak og prioriteringer nedenfor legger til grunn at denne støtten videreføres i avtaleperioden.

¹ Tilskuddet forutsetter politisk vedtak i egen sak. Saken fremmes i 2015.

Fylkeskommunen og museet vil sammen arbeide for å øke museets økonomiske rammer, primært gjennom at staten øker sine bevilgninger mot 60 % av totalen.

Vest-Agder-museet vil kontinuerlig arbeide for en rasjonell drift, samt utnytting av de tilgjengelige økonomiske og personellmessige ressursene på en mest mulig effektiv og god måte innenfor de vedtatte rammer. Museets desentraliserte struktur er på den ene siden av stor verdi (sikrer en god lokal forankring), samtidig er den også ressurskrevende.

7. Prioriterte samarbeidsområder

I avtaleperioden vil samarbeidet fokusere på utviklingen av utvalgte fagområder samt en styrking av museets mest populære besøksmål.

Bygningsvern vil som fagområde ha hovedprioriteten. Vest-Agder-museet er med over 90 antikvarisk bygg i sin portefølje regionens største forvalter av slike bygg. Det er naturlig å kombinere dette forvalteransvaret med ambisjonen om en sterk faglig posisjon innenfor antikvarisk restaurering. Som regional kulturminnemyndighet med ansvar for nyere tids kulturminner har fylkeskommunen en naturlig interesse i at museet utvikler et sterkt fagmiljø innenfor dette feltet. Oppbyggingen av kompetansen vil samtidig komme private eiere og kommunene i hele regionen til gode.

Fylkeskommunen vil også prioritere videreutviklingen av museets mest populære besøksmål: Kristiansand museum, Kristiansand kanonmuseum, Setesdalsbanen og Lista museum. Til sammen står disse besøksmålene for over 2/3 deler av alle besøkende til museet. Grunnprinsippet for dette er at satsingene skjer i tett samarbeid med vertskommunene.

A. Bygningsvern og vedlikehold ved museene

Det er en målsetning for samarbeidsperioden at vedlikeholdet av de kulturhistoriske museumsbygningene skal forbedres. Vest-Agder-museet skal samtidig utvikle den håndverksmessige kompetansen i museet, slik at man kan være en sentral aktør innenfor rådgivning og veiledning i antikvarisk restaurering i regionen.

De fredete og mest verneverdige museumsbygninger representerer noen av de mest verdifulle delene av bygningsarven i Vest-Agder, men har samtidig et stort vedlikeholdsmessig etterslep. Vedlikeholdet er kostnadskrevende og en økonomisk utfordring for Vest-Agder-museet. Størstedelen av disse bygningene finnes på friluftsmuseet på Kongsgård. I prinsippene for museumsutviklingen i Kristiansand (FT-sak 19/14) er det vedtatt at friluftsmuseet skal opprettholdes og videreutvikles på stedet det ligger nå. Det krever bl.a. midler til vedlikehold.

Dendrokronologi er et område innenfor forskning på byggeskikk hvor fylkeskommunen siden 2009 har hatt et samarbeid med Nationalmuseet i Danmark. Som regional kulturminnemyndighet har fylkeskommunen stor nytte av arbeidet og det er viktig at det videreføres. Arbeidet forutsetter både håndverksmessig kunnskap og forskningskompetanse, og det er derfor naturlig at dette arbeidet fremover overføres til Vest-Agder-museet.

Vest-Agder fylkeskommune og Flekkefjord kommune har etablert et byggeskikksenter i Flekkefjord. Senteret ligger vegg i vegg med Flekkefjord museum. Vest-Agder-museet har en utfordring med manglende kompetanse og ressurser knyttet til praktisk vedlikehold på Lista og i Flekkefjord, samtidig som museet er en ressurs gjennom sin håndverkerkompetanse i Kristiansand og på Sjølingstad. Det

bør i avtaleperioden etableres et tettere og mer formalisert samarbeid mellom Vest-Agder-museet og Byggeskikksenteret i forhold til bygningsvern i Vest-Agder.

- Fylkeskommunen vil prioritere midler til museets arbeid med istandsetting av de viktigste kulturhistoriske bygningene på museet.
- Fylkeskommunen vil overføre ansvar og midler til museet slik at museet kan videreføre samarbeidet med Nationalmuseet i København om dendrokronologi.
- Vest-Agder-museet vil årlig arrangere kurs for håndverkere i ulike tema innenfor antikvariske restaurering. Fylkeskommunen bidrar i planleggingen.
- Fylkeskommunen vil i 2015 legge frem en egen sak om videreføring av Byggeskikksenteret i Flekkefjord.

B. Konservering og magasin

Det skal utvikles et konserveringsmiljø med høy faglig kvalitet i regionen. Utviklingen skal skje i samarbeid med regionens andre museer og gjøre Vest-Agder-museet i stand til å rådggi andre. På oppdrag fra Vest-Agder fylkeskommune, har Vest-Agder-museet og Sørlandets kunstmuseum utarbeidet forslag til midlertidig og permanent konserveringssenter.

Vest-Agder-museet forvalter rundt 60 000 gjenstander, i tillegg til ca. 200 000 fotografier og noe arkivmateriale. Mye av dette oppbevares under svært dårlige forhold. Innenfor denne avtaleperioden ønsker museet å lage en plan for hvordan en ser for seg å løse denne utfordringen videre. En bør samtidig utrede om et fremtidig magasin også bør kunne tilby plass til fylkets mindre museer e.l. Etableringen av et konserveringssenter og nytt magasin bør sees i sammenheng.

- Museet vil i løpet av avtaleperioden presentere en plan for løsning av utfordringene for magasin.

C. Kulturhistoriske publikasjoner

Vest-Agder fylkeskommune og Vest-Agder-museet har de siste årene hatt parallelle kulturhistoriske utgivelser. Det er naturlig at dette arbeidet koordineres og midlene samordnes. Vest-Agder-museet vil i perioden få det faglige og økonomiske ansvaret for videreføring av utgivelsene. Det legges opp til publikasjoner på tre nivå; en årbok, en vitenskapelig fagfelleverdert serie, samt en mer populærvitenskapelig serie. Forvaltningsrapporter osv. utgis fremdeles i regi av fylkeskommunen og finansieres utenfor denne potten.

- Museet får ansvar og midler til å videreføre publikasjonsserien.
- Fylkeskommunen deltar i redaksjonsgruppen for utgivelsene av de to nye seriene.

D. Forholdet til ubemanna museer

Vest-Agder har mange verdifulle kulturhistoriske samlinger i regi av museer som enten drives av frivillige foreninger, eller er eid av kommuner, og som ikke er en del av det konsoliderte Vest-Agder-museet. I tillegg finnes kulturhistoriske besøksmål som Minne kultursenter i Åseral og Tingvatn fornminnepark og besøksenter i Hægebostad. Denne delen av museumssektoren i Vest-Agder, er i stor grad avhengig av profesjonell museumsfaglig bistand, særlig innenfor samlingsforvaltning og formidling. Vest-Agder-museet bidrar i dag med faglig bistand og støtte innenfor begrensede ressurser. I avtaleperioden skal en se på hvordan denne innsatsen kan økes og hvilke økonomiske forutsetninger som må ligge til grunn for at dette skal kunne gjøres. Kristiansand Katedralskole Gimle

VGS og Vest-Agder fylkeskommune (fylkeskonservatoren) er partnere i et EØS-finansiert prosjekt med Fredskirken om revitalisering av historiske boksamlinger (2014-2016).

- Vest-Agder-museet og fylkeskommunen vil sammen med eierkommunene utarbeide en modell for fremtidig organisering av driften på kulturhistoriske steder og ubemannede museer som ikke er del av museet i dag.

E. Museumsutviklingen i Kristiansand

Våren 2014 fattet Kristiansand kommune og Vest-Agder fylkeskommune et felles vedtak om prinsippene for museumsutviklingen i Kristiansand (FT-sak 19/14). Til grunn er lagt en desentralisert modell, hvor Vest-Agder-museet gis økt ansvar for kulturminnene på Odderøya og formidlingen av Bredalsholmen knyttet til Norsk krigsseilermuseum, samtidig som friluftsmuseet blir værende på Kongsgård.

Odderøya og Museumshavnen i Nodeviga

I Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand (Fylkestingssak 19/14) er det vedtatt at Odderøya skal videreutvikles som museumsområder og at Vest-Agder-museet gis hovedansvar for formidling og vedlikehold av kulturminne på øya. Ansvaret skal ivaretas i ett samarbeid med frivillige organisasjoner og andre samarbeidspartnere. Samtidig har fylkeskommunen og Kristiansand kommune vedtatt finansiering av et nytt aktivitetsbygg i Nodeviga (FT-sak 27/14). Aktivitetsbygget har en funksjon som er direkte knyttet til den vedtatte museumshavnen.

Nytt museumsbygg på Odderøya

I Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand (Fylkestingssak 19/14) er det vedtatt at et nytt museumsbygg skal ligge på Odderøya. Fylkeskommunen har oppnevnt en politisk representant til arbeidsgruppa. I avtaleperioden skal romprogram avklares og arbeidet med ekstern finansiering startes opp. Som del av romprogrammet må også plassering av magasin, konserveringssenter, samt bruk av eksisterende bygningsmasse avklares.

Bredalsholmen og Nasjonal museumshavn

Ved en konsolidering mellom Vest-Agder-museet og DS Hestmanden/Norsk krigsseilermuseum vil Vest-Agder-museet ha en naturlig kobling til Bredalsholmen dokk og fartøyvernsenter. Vest-Agder-museet vil sammen med Lindesnes fyrmuseum/Kystverksmusea og Bredalsholmen dokk og fartøyvernsenter arbeide for en helhetlig og profesjonell formidling av området og skipene som ligger der.

Kongsgård friluftsmuseum

I Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand (FT-sak 19/14) er det vedtatt at friluftsmuseet skal opprettholdes og videreutvikles på stedet det ligger nå. Det krever bl.a. midler til vedlikehold av noen av de fredete og verneverdige museumsbygninger som representerer noe av den mest verdifulle del av bygningsarven i Vest-Agder. Størstedelen av disse bygningene finnes på friluftsmuseet på Kongsgård.

I tillegg er publikumsfasiliteten ved avdelingen svært dårlige. En utbedring eller fornying av disse må avklares og kalkuleres i avtaleperioden.

Kristiansand kanonmuseum

I *Prinsipper for museumsutviklingen i Kristiansand* (FT-sak 19/14) er Kanonmuseet listet som et av de kulturminnene som skal videreutvikles og tilrettelegges bedre for publikum. Arbeidet vil skje i samarbeid mellom kommune, fylkeskommune og museum.

- Museet tilføres midler slik at man kan ha fokus på utviklingen av besøksmålene i Kristiansand og sette i gang mindre tiltak. Midlene skal ikke dekke større investeringer i publikumsfasiliteter og istandsetting av bygningsmasse.
- Museet tilføres særskilte midler til vedlikehold av kulturhistoriske bygninger på Kongsgård, jf. punktet om bygningsvern.
- Vest-Agder-museet vil i 2015, sammen med fylkeskommunen og Kristiansand kommune, levere et notat som redegjør for museets tanker om museumsutviklingen i Kristiansand, med bakgrunn i den vedtatte prinsipp-saken.

F. Museumsutviklingen på Lista

Krigsminnene fra 2. verdenskrig er sentrale på Lista og utgjør en stor ressurs som besøksmål. For å ta denne ressurs i bruk, må anleggene tilrettelegges og formidles. Fylkeskommunen og museet skal arbeide sammen for å utvikle Nordberg fort og Festung Lista som besøksmål. Fylkeskommunen har i desember 2014 (FU-sak 136/14) vedtatt plan for videre rehabilitering og utvikling på Nordberg fort i perioden 2015-2018.

Utviklingsarbeidet med krigsminner på Nordberg/Lista foregår nå i stor del innenfor rammene av verdiskapingsprosjektet "Festung Lista". Prosjektet er støttet av Riksantikvaren. Forankret i fagmiljøet på og rundt Nordberg arbeides det med å sikre og formidle minnene etter okkupasjon, krig og overgrep. De metoder som utvikles og erfaringer som gjøres med arbeidet på Lista skal legge grunnlag for en god forvaltning av krigsminner også i resten av Vest-Agder.

Det legges også opp til å arbeide målrettet mot en krigshistorisk/militærhistorisk utstilling på Nordberg fort i bygg 22. Tilliggende kommandobunker settes samtidig opp som visningssted. En krigshistorisk utstilling på Nordberg vil ha et større perspektiv enn selve fortet.

- Vest-Agder fylkeskommune og Vest-Agder-museet jobber sammen om videre utvikling av prosjektet "Festung Lista". Fylkeskommunen er prosjekteier.
- Vest-Agder-museet får ansvar for oppbygging av krigshistorisk utstilling i bygg 22. Vilkår, budsjett og fremdrift for utstillingen klargjøres i egen avtale.
- Vest-Agder-museet gis tilskudd til å utvide magasinfasilitetene ved Lista flyplass, slik at Forsvarshistorisk Forening på Lister kan opprettholde sitt nåværende utstillingsareal.

G. Museumsutviklingen Vennesla - Setesdalsbanen.

Med over 17 000 besøkende er Setesdalsbanen et av museets største besøksmål. Det er samtidig et krevende teknisk industrielt kulturminne. Setesdalsbanen har i år fungert som museumsbane i 50 år, men etterslepet på vedlikehold, spesielt på rullende materiell, er stort. Skal banen kunne driftes i årene fremover, må to lokomotiver inn til tungt vedlikehold, flere vogner går pt. på dispensasjon, men må snart tas ut. Parallelt må vedlikehold av bygninger, skinnegang osv. følges opp.

Jernbaneverket har gitt tilsagn om økt tilskudd til løpende vedlikehold på kr. 1 000 000,-. Tilskuddet forutsetter 50 % lokal finansiering. Vennesla kommune har ettfølgende vedtatt å øke tilskuddet med kr. 250 000,-.

- Fylkeskommunen vil fremme egen sak i 2015 om økt støtte vedlikehold av Setesdalsbanen.

H. Arkeologi

Den arkeologiske virksomheten er et prioritert område for Vest-Agder fylkeskommune, herunder særlig historisk arkeologi med vekt på kystkultur, byggeskikk og bosetning. Museet og fylkeskommunen bør arbeide tettere sammen om å utnytte denne virksomheten som en kilde til kunnskap om og opplevelse av regionens historie. På lengre sikt bør museet kunne overta en større del av ansvaret for bl.a. formidling av relevante faste kulturminner i regionen. Dette forutsetter at Vest-Agder-museet blir gitt mulighet for å bygge opp relevant kompetanse.

- Fylkeskommunen og museet vil samarbeide om formidling av det arkeologiske arbeidet i Vest-Agder.
- Museet vil ta ansvar for funn av løse arkeologiske kulturminner fra nyere tid, som er relevant for museet virksomhet. Finansiering av konservering og oppbevaring må legges inn i det enkelte prosjekt.

8. Rullering og justeringer

Avtalen er gitt tre års gyldighet, men evalueres årlig som del av dialogmøtet mellom Vest-Agder-museet og Vest-Agder fylkeskommune i september/oktober.

9. Signatur